

มติชนสุดสัปดาห์
ศุกร์ 27 พ.ค. 54

อาหารสมอง หมีแพนด้าที่น่ารัก

วีรกร ตรีเศศ

แผ่นดินไหวรุนแรงระดับ 8 ในมณฑล Sichuan ของจีนใกล้เคียงกับที่ญี่ปุ่นเมื่อสองเดือนก่อน ทำให้หมีแพนด้าเดือดร้อนเพราะ China Conservation and Research Center for Giant Pandas เป็นศูนย์ดูแลหมีแพนด้าแห่งใหญ่ของโลกตั้งอยู่ที่เมือง Wolong ในมณฑลนี้ ในจำนวนหมีแพนด้าในโลกซึ่งเชื่อกันว่ามีอยู่ประมาณ 2,050 ตัวนั้น อยู่ที่ศูนย์นี้ซึ่งอยู่ใน Wolong National Nature Reserve 150 ตัว เลี้ยงในสวนสัตว์ทั่วโลก 300 ตัว และอยู่ในป่า 1,600 ตัว

หมีแพนด้าหรือ Giant Panda (แพนด้ายักษ์) อาศัยอยู่ในเขตภูเขาสูงตอนกลางของจีน ในมณฑล Sichuan/ Shaanxi และ Gansu ปัจจุบันหมีแพนด้าป่าอพยพลงมาอยู่ในเขตป่าที่ไม่สูงเพราะป่าไม้ถูกโค่นจนไม่มีสภาวะเหมาะสมที่จะอยู่

ชาวบ้าน Wolong ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวทิเบตและชนกลุ่มน้อย Qiang ก็ถูกกระทบด้วยเพราะจำเป็นต้องย้ายศูนย์ไปอยู่ที่ Shenshuping ซึ่งอยู่ห่างออกไป 22 กิโลเมตร คนเหล่านี้อาศัยศูนย์วิจัยใหญ่แห่งนี้เป็นที่เลี้ยงชีพ เพราะเมื่อก่อนปี 2008 มีนักท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่าปีละ 240,000 คน อาชีพสำคัญก็คือตัดไม้ไผ่มาขายให้ศูนย์เพื่อเป็นอาหารของหมีแพนด้า

แต่ดั้งเดิมหมีแพนด้าอาศัยอยู่ในป่าไผ่ของเทือกเขา Qinling และภูเขาในมณฑล Sichuan โดยไม่อยู่เป็นฝูง วัน ๆ ก็เอาแต่กินไผ่และหน่อไม้ประมาณ 9-14 กิโลกรัมต่อวัน เหตุที่กินมากเช่นนี้ก็เพราะถึงแม้จะเป็นสัตว์ที่กินเนื้อและพืชผักได้ แต่ก็เลือกที่จะกินพืชผักโดยเฉพาะไผ่เกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตามไผ่ไม่ใช่แหล่งให้คุณค่าทางอาหารสูง ดังนั้นจึงต้องกินไผ่ตลอดวันเพื่อให้ลำไส้ย่อยอาหารเต็มอยู่เสมอ

สัตว์ที่หมีแพนด้ากินก็คือหนู ปลา นก และสัตว์เล็กต่าง ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อเอามาเลี้ยงในสวนสัตว์ก็ให้กินแต่ไผ่ น้ำผึ้ง ไข่ ส้ม กล้วย และอาหารที่เต็มวิตามิน บางแห่งก็ให้กินปลาด้วยเพื่อให้ได้คุณค่าอาหารครบ

งานวิจัยหลายสิบปีที่กระทำกันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะที่ศูนย์วิจัยแห่งนี้ ทำให้สามารถผลิตลูกหมีแพนด้าในกรงได้เป็นจำนวนนับสิบ ๆ ตัว สวนสัตว์ที่เก่งในเรื่องนี้ก็คือ San Diego Zoo ล่าสุดสามารถผลิตลูกแพนด้าได้โดยใช้น้ำเชื้อแช่แข็ง ปัจจุบันสวนสัตว์หลายแห่งกำลังเตรียมการโดยใช้วิธีนี้ขยายพันธุ์

สวนสัตว์ต่าง ๆ ในโลกที่เลี้ยงหมีแพนด้าล้วนได้รับการยืมจากรัฐบาลจีน (แหล่งเดียวเท่านั้น ที่มีหมีแพนด้าก็คือจีน และในบริเวณที่กล่าวถึงเท่านั้น) ต้องทำสัญญาไม่เกิน 10 ปี จ่ายค่าธรรมเนียมอาจถึง 1 ล้านเหรียญต่อปี และลูกที่เกิดมาเป็นสมบัติของรัฐบาลจีน

สวนสัตว์เหล่านี้ได้แก่ เชียงใหม่ สิงคโปร์ ไทเป ญี่ปุ่น (Wakayama กับ Kobe) Adelaide ในออสเตรเลีย เบอร์ลิน เวียนนา สเปน สกอตแลนด์ เม็กซิโกซิตี้ San Diego วอชิงตันดีซี แอตแลนตา เมมphis ฯลฯ

หมีแพนด้าเป็นสัตว์น่ารักที่กลายเป็นสัญลักษณ์ของประเทศจีนสมัยใหม่ เป็นตัวแทนประเทศจีนที่ชาวโลกรู้จักและรักใคร่ ถึงขนาดตีคู่ขึ้นมาเทียบมังกรซึ่งเป็นสัญลักษณ์ดั้งเดิมมายาวนาน

ชาวโลกเพิ่งรู้จักหมีแพนด้ากันอย่างกว้างขวางครั้งแรกเมื่อมีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาในทศวรรษ 1970 รัฐบาลจีนได้มอบหมีแพนด้าสองตัวให้แก่ US National Zoo ในกรุงวอชิงตัน และหมีแพนด้าก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือสัมพันธ์ทางการทูตในอีกหลายกรณีในเวลาต่อมาจนถูกเรียกว่าเป็น “Panda Diplomacy”

อย่างไรก็ดีข้อมูลประวัติศาสตร์ระบุว่าคนตะวันตกรู้จักหมีแพนด้ากันตั้งแต่ ค.ศ. 1869 เมื่อหมอสอนศาสนาชาวฝรั่งเศส Armand David ได้รับหนังหมีแพนด้าจากคนล่าสัตว์ (หมีแพนด้ามีลักษณะพิเศษของการมี 2 สี คือ ขาวและดำ แขนขา ลำตัวด้านบน หู และตามีสีดำที่เหลือเป็นสีขาวทั้งหมด) ในปี 1936 Ruth Harkness นำลูกหมีแพนด้ามาเลี้ยงที่ Brookfield Zoo ในเมืองชิคาโก และในปี 1938 หมีแพนด้า 5 ตัว ถูกนำมาเลี้ยงในลอนดอน

สงครามกลางเมืองในจีนและสงครามโลกทำให้หมีแพนด้าโชคดี ไม่มีใครไปยุ่งกับมันในป่า มันถูกลืมไปนานจนมาถูกรื้อฟื้นอีกครั้งในทศวรรษ 1970 ในประวัติศาสตร์จีนหมีแพนด้าเป็นสัตว์พิเศษและหายาก แต่ที่แปลกก็คือไม่มีหลักฐานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับหมีแพนด้าก่อนศตวรรษที่ 20 ให้เห็นเลย และถึงแม้ว่าศูนย์ที่ Wolong ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1958 แต่ก็ไม่มีอะไรก้าวหน้า จนกระทั่งจีนเปิดประเทศในทศวรรษ 1970

ไม่ว่าในอดีตจะเป็นอย่างไร ปัจจุบันหมีแพนด้ารับใช้รัฐบาลจีนอย่างมีประสิทธิภาพและซื่อสัตย์ ความหลักแหลมในการใช้สัตว์น่ารัก หายากและมีเฉพาะในจีนเป็นตัวแทนของประเทศจีนในยุคของการรักสัตว์และสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อจีนอย่างไม่อาจหาสิ่งอื่นหรือสัตว์อื่นมาสู้ได้

ถึงแม้ค่าเลี้ยงดูหมีแพนด้าหนึ่งตัวในสวนสัตว์ในสหรัฐอเมริกาทั้งปีจะแพงกว่าข้างถึง 5 เท่า และหมีแพนด้ากินไผ่เป็นว่าเล่นถึงหลายตันต่อปีและถ่ายวันละไม่ต่ำกว่า 30-40 ครั้ง แถมค่าธรรมเนียม “ขอยืม” แพนด้าสูงก็ตาม สวนสัตว์ใหญ่ในโลกต่างก็พร้อมที่จะ “ขอยืม” หมีแพนด้ามาเป็น “แม่แรงดึงดูด”

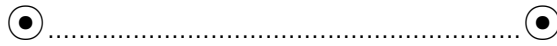
เครื่องเคียงอาหารสมอง :

คนที่มีความสุขที่สุดในโลกไม่ใช่คนที่ร่ำรวย คนที่มีความสุขที่สุดในโลกไม่ใช่คนที่ประสบความสำเร็จ แต่คนที่มีความสุขที่สุดในโลกคือคนที่มีความสุขสบายใจเท่านั้นเอง ความหมายของความสบายใจ คือ (1) เต็มไปด้วยความเชื่อมั่น เชื่อว่าคุณมีดี คุณนำคบหา และคุณทำได้ (2) รู้จักตัวเอง ยอมรับในข้อบกพร่องของตัวเอง และพร้อมจะปรับปรุงเสมอ (3) ไม่ดื้อดึง ถ้าวันวานคุณเคยทำผิดพลาด คุณก็ยินยอมเปลี่ยนแปลงและรับฟังคนอื่น (4) เห็นค่าของตัวเอง คุณไม่คิดว่าตัวเองช่างไร้ค่าคุณจึงมีความสุขในใจเสมอ (5) วิจารณ์ความทุกข์ เมื่อรู้ว่าตกไปในความทุกข์ คุณก็รีบหาทางหลุดพ้น ไม่จมอยู่กับมัน (6) กล้าหาญเสมอ คุณกล้าเปลี่ยนแปลง และกล้ารับมือกับสิ่งแปลกใหม่หรือปัญหาต่าง ๆ (7) มีความฝันใฝ่เมื่อชีวิตมีจุดหมาย คุณก็จะเดินไปบนถนนชีวิตอย่างมีความหวังไม่เลือนลอย (8) มีน้ำใจอาหารคุณพบความสุขในใจเสมอถ้าเป็นผู้ให้แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (9) นับถือตัวเอง ไม่ดูถูกตัวเองด้วยการลดคุณค่า และทำในสิ่งที่เสื่อมเสียต่อตัวเอง (10) เต็มสีสัน สร้างรอยยิ้มให้ชีวิตของคุณและคนรอบข้าง รู้จักหยอกล้อคนอื่น ๆ และตัวเองด้วย

ความสุขนั้นคือพอใจกับวิถีชีวิตของตัวเอง และวางฝันของตัวเองตามกำลังที่ตนทำได้ การได้รับวัตถุและความสำเร็จในหน้าที่การงานทำให้คุณพึงพอใจและยกระดับฐานะของคุณเท่านั้น มันเป็นการสร้างเสริมความสุขเพียงภายนอก และมันไม่ได้อยู่กับคุณอย่างมั่นคงถาวรตลอดไป เพราะคนเรานั้นย่อมมีความต้องการเพิ่มขึ้นเสมอไม่มีวันหยุดนิ่ง

ความสุขที่แท้จริงเกิดจากข้างในจิตใจของคนเรา และถ้าจิตใจของคุณไม่ว่าง เต็มไปด้วยอารมณ์อันตรรายต่าง ๆ ความสุขก็จะเกิดขึ้นได้ยากยิ่ง เพราะความสุขนั้นมักเกิดขึ้นท่ามกลางความสงบเสมอ

ชีวิตของคนเรานั้นไม่ยืนยาวนัก คุณสามารถหาความสุขให้ตัวเองได้ตั้งแต่เดี๋ยวนี้ ไม่ต้องมุ่งหวังยามแก่เฒ่าจึงค่อยอยู่อย่างสงบสุขอย่างที่หลายคนเชื่อกัน เราจะสามารถมีความสุขที่สุดในโลกได้ในตอนนี้ ถ้าเราเริ่มจากตัวเราเอง (จากอินเตอร์เน็ต ผู้ส่งคนแรก Oranoot Lantomrattana)

น้ำจิ้มอาหารสมอง :

Success is to be measured not so much by the position that one has reached in life as by the obstacles which he has overcome.

Booker T. Washington

(ผู้นำและนักการศึกษาคนสำคัญของ African American ค.ศ. 1856-1915)

ความสำเร็จมิได้วัดโดยตำแหน่งซึ่งบุคคลหนึ่งดำรงสูงสุดในชีวิต หากวัดโดยการเอาชนะอุปสรรคที่ผ่านมานในชีวิต

